

עֲזָרֵי מַעַם הַשָּׁמַיִם עוֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ

סֵפֶר הַזֵּהָר

שִׁחְבֵּר הַתֵּנָא הָאֱלֹקִי רַבָּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זִיע"א

וּבּוֹ: "סֵפֶר הַזֵּהָר", "זֵהָר חֻדְשׁ", "תְּקוּנַי הַזֵּהָר"

מְנַקֵּד

פְּרִשְׁת וַיְחִי

מִבְּאֵר בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ עִם פְּרוּשׁ מִל וְנִחְמָד לְמַעַן יְרוּץ הַלּוֹמֵד בּוֹ

מִחוּלַק ל- תַתַּק"ס (960) קוֹנְטֵרְסִים
ל"ב כְּרֻכִים שֶׁל ל' חֲלָקִים

כֶּרֶךְ ח' - חֲלָק ב'

קוֹנְטֵרְס 212

מוֹפָץ לֵאל מִטְרוֹת רוּחַ כֹּלל - לְקִירוֹב הַגְּאוּלָּה בְּרַחֲמִים

בְּסַפְרָא דְא יַפְקוֹן בֵּית מִן גְּלִיתָא בְּרַחֲמֵי

יַחַד שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל לְסִיּוּם כֹּל סֵפֶר הַזֵּהָר בְּדִקּוֹת סְפוּרוֹת
"קוֹדֶשׁא בְּרִין הוּא אֹרִייתָא וִישְׂרָאֵל חַד הוּא"

יֹצֵא לְאוֹר עַל יְדֵי "מִפְעֵל הַזֵּהָר הַעוֹלָמִי"

אֲדָר א' תִּשְׁע"א לַפ"ק - בַּעֲיֵה"ק בֵּית שְׁמוּשׁ תּוֹכֵב"א

וּשְׁלִימִין מְכַל שְׁלִימוּתָא. וְכֹלָא חֲדָאן וְנִהְיִירִין. וְכֹל טִיבוּ
לָא פְּסִיק. בְּלָהוּ אֲתַמְלִיין בְּשַׁעְתָּא חֲדָא, בְּלָהוּ חֲדָאן
בְּשַׁעְתָּא חֲדָא.

תָּא חֲזִי, פְּנִים דְּלָבַר, אִית זְמַן דְּנִהְרִין, וְאִית זְמַן דְּלָא
נִהְרִין. וּבְגִין כֵּךְ פְּתִיב, יָאֵר יי פְּנִין אֱלִיךְ. (תהלים
10) יָאֵר פְּנִין אֲתֵנוּ סָלָה. מְכַלֵּל דְּלָא חֲזִי תְּדִירָא. אֲלָא
כַּד אֲתַגְלִיין תְּפִיחִין דְּלַעִילָא.

תָּאנָא, אֱלִין תְּפִיחִין דְּסְתִימִין, נִהְיִירִין וְחִוּוֹרִין תְּדִירָא.
וּמְנַהֵן נִהְיִירִין לְתַלְתַּת מָאָה וְשִׁבְעִין עֵיבָר. וְכֹל
שִׁיתָא תְּקוּנִין קַדְמָאִין דְּבְדִיקְנָא בִּיהַ פְּלִילִין. חֲדָא הוּא
דְּכְתִיב, (מִיכָה ז) יָשׁוּב יִרְחַמְנוּ. יָשׁוּב, מְכַלֵּל דְּזְמַנִּין
טְמִירִין, וְזְמַנִּין אֲתַגְלִיין. הֲכָא, הוּא יָשׁוּב יִרְחַמְנוּ.

ספר נפלאות הזוהר

ובפרי עץ חיים (בשער חג השבועות פרק א' בהגהת מורינו הרב יעקב צמח בשם המהרח"ו):
שְׁאֵמֵר שְׁבִלֵי לֹת שְׁבִיעֵי שֶׁל פֶּסַח, וְחַג הַשְּׁבִעוֹת, וְלֵיל הוֹשַׁעְנָא רַבָּה, מְצִוָּה לְפָרֵשׁ
וְלַגְלוֹת עוֹמֵק הַחֲכָמָה לְפִי שְׁבָאֵלוּ הַיָּמִים הַזֵּמֶן גְּרָמָא וְהוּא זְמַן מוֹכֵן לְסוּדוֹת וְרֵאוי
לְפָרֵשׁ אֲזוֹ6.

6. והרמ"ק כתב כמו כן, כל אחר חצות לילה וביום השבת וימים טובים מסגלים להשכיל
בחכמת הקבלה. ובספר אור צדיקים (כ"ב, כח-ל) כתב שצ'סק חכמת הקבלה הצלחתה בערבי
שבתות אחר חצות ובחג הסוכות בתוך הסכה, ובחג השבועות.

הקדמה לזוהר תתק"ס חלקים - מבצע "יחד כל ישראל"

ישראל הקדושים והטהורים ה'מה כלולים כל ששים רבוא נשמות בתוך ספר הזוה"ק, בדפנת רבינו הקדוש הרמח"ל זי"ע באגרותיו. ולכן כל אחד יטמין עצמו בספר הזוהר הק' במיוחד בדורנו דרא בתראה ודור אחרון. ובזהר (זהר חלק ג') דף קנ"ג: ברעיא מהימנא כתב דהוא "תיבת נח" שמציל מפני המבול הנורא. ולזה תקן הרמח"ל זי"ע דיקבצו את כל ישראל ללמוד זוה"ק ובזה יתבטלו כל הגזרות – ויצמחו הישועות בצמיחת קרן דוד במהרה. (ועין בספר זכותא דרשב"י).

כתב בשדי חמד (מערכת מ' סוף בלל קצ"ח) וז"ל: מצוה שעושים אותה הרבה בני אדם בשתפות, כל אחד נוטל שכר פאילו עשאה פולה לבדו, ומטעם זה נוהגים כל בית ישראל לעשות חבורת ש"ס ומחלקים הש"ס בין כמה בני אדם, שכל אחד לוקח מסכת אחת, ועושים סיום פעם אחת בשנה, וכן חבורות שחלקו ביניהם ללמוד סדר משניות, ושורת הדין נותנת שיטול כל אחד ואחד שכר פאילו למד הש"ס פולו, עכ"ל. – שמחת סיום ספר הזהר: הרבי רבי ברוך נכד הבעל שם טוב זיע"א, נהג בכל שנה ושנה ביום ל"ג בעומר לעשות סיום ספרי הזהר הקדוש, ואחר הסיום לקח הספר הזהר בידי קדשו ורקד כמה שעות, ואחרי רקודין דקדשה משמחת היום ומשמחת התורה נשק בפי קדשו את ספר הזהר ואמר בזה הלשון, "איך קען דיה, און דו קענסט מיר" [פירוש: אני מפיר אותך, ואתה מפיר אותי]. (טעמי המנהגים).

קריאת גדולי ירושלים בשנת תרפ"א: מעלת למוד הזהר הקדוש אשר הוא מבטל כל מיני פרעניות וגזרות קשות ורעות ומותנא וחרבא ובזה מעלמא... לשקד על למוד הזהר לגמור בארץ ובחוצה לארץ אלף סיומים... וברור כי גם אנשי חוץ לארץ יעלה הלמוד שלהם עם אנשי עיר הקדש במסלת בית קדש הקדשים בסוד כל ישראל ערבים זה בזה, ונכנס לשנה חדשה שנת גאלה וישועה ברחמים על עמו ישראל ועל כל העולם כלו... סיום זהר לעלוי מזל עם ישראל ולבטל כל הצרים אותם עליונים ותחתונים, ויפר עצת אויבינו ויקלקל מחשבותם ולא תעשינה ידיהם תושינה, וישראל ישכן לבטח ונראה בנחמת ציון, ובמהרה יתקיים "וקראתם דרור בארץ אבי"ר.

הלומדים בחבורה – כל אחד כמה דקות ומשתתפים ומתאחדים ברצונם, עולה להם לפולם שלמדו כל הזוה"ק, וכך נוכל בשבע דקות לעשות סיומי זוהר לאלפים, ויתקיים בנו דברי הנביא ישעיה (פרק ס' כ"ב) "הקטן יהיה לאלף" שאפילו בדורנו הנמוך – יוכל להחשב לשר האלף, שסים כל הזוה"ק, ובפלא יועץ (ערך רבים) כתב: וכמה מעלות טובות לתורה דרבים ותפלה דרבים וכל מצוה הנעשית ברבים, הנה כי פן ראוי לכל אדם להתחבר עם יראי ה' וחושבי שמו ולקיים מאמר דוד המלך ע"ה (תהילים קי"ט ס"ג) "חבר אני לכל אשר יראוך". עכ"ל.

על סיום "כל ספר הזהר" בגירסא מצינו מנהג ישראל לעשות אז סעדת מצוה ולפטור בכורים מתענית בערב פסח. (ספר דרך ארץ מנהגי יהודי ארם צובה חלק א' עמוד כ"ז). (ועין בשו"ת פרחי פהונה חלק אר"ח סי' ג')... וממילא כל שכן בלמוד הזוהר

עלינו לשמוח בסיום למודו, שזכות לימוד הזוהר הוא הדבר היחיד להוציאנו מעבדות לחרות כנזכר בזוהר הקדוש, ועוד שהזוהר מלא על גדותיו ממשניות, ובכלל מסכתות נחשב, וזה הוא בכלל סעודת מצוה, עת"ד.

ובספר תולדות קול יהודה (אות ל"ג) איתא עובדא: דפעם אחת ביומי דאב קודם הצום עשה סעודת סיום ואכלו בשר, ושאלו אותו על מה עשה סיום, והשיב כי סים את הספר הקדוש עשרה מאמרות להרמ"ע מפאנו ז"ל, וכן במנהגיו (שם אות קכ"ט), פעם אחת במוצאי תשעה באב אכל בשר, ואמר שיש לו סיום על ספר פרי עץ חיים (להאר"י הקדוש), ע"כ. ובספר סוד ה' מבאר: ועל פי דברי הפסא מלך והבן איש חי ועודו – מעלת הלמוד בזוה"ק, שהלמוד ממש נתהפך לאיש חדש וטהור, ומתמלא שמחה בכל רגע בלומדו, ובוודאי בסיים כל חלק, כמו ספר התיקונים, זהר על התורה, וזוהר חדש, עלינו לשמוח ולעשות סעודה גדולה על כל חלקי הזוהר ובוודאי על האדרא הקדושה שבלמוד האדרא הקדושה זוכה שהרשב"י בכבודו ובעצמו בא מעטר כמלך ויושב ומקשיב בקולו בשלומד האדרא.

כתב המקבל הקדוש רבי אברהם אזולאי זי"ע א זקנו של החיד"א בשם המקבל הרב אברהם גלאנטי זי"ע, בספרו "אור החמה" על ה"אדרא דמשפנא" (שבפרשת משפטים דף קכ"ג ע"ב), וזה לשון קדשו: אפילו עוד היום אחר שנפטר רשב"י מבינינו, כל זמן שאנו עוסקים בדברי האדרא, "אתער" בא רבי שמעון מעטר כמלך בעטרותיו בראש, ויושב בגון, עכ"ל. האם יש שמחה גדולה מזו, על פן ראוי לעשות סעודת מצוה. ובוודאי כאשר יבקש ויתפלל בזכות הרשב"י תתקבל תפלתו ותעשה בקשתו, ומבאר בכתבי האר"י (שער הפסוקים, שיר השירים): "היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני": ראשי תבות ח' בירים מ' קשיבים ל' קולך ה' שמיעני, הוא חמלה, כמו שדרשו בזוהר בפרשת שמות (דף י"ב ע"ב), על פסוק והנה נער בוכה ותחמל עליו וגו', והבן זה, עכ"ל. ובזה שם בארו שהשכינה חומלת כאשר חוזרים בתשובה, שקודם קטרגה מדת הדין על בטול תורה, וכאשר חוזרים בתשובה ומתקנים, מיד חומלת השכינה הקדושה, ונשמעת התפילה ועל דרך דברי האר"י כאשר משתף עצמו עם הציבור בלמודו, אז מעורר את השכינה הקדושה לחמל עליו ולשמע תפלתו ולעשות בקשתו לטובה. ובאור החיים הקדוש כתב דגואל הראשון הוא גואל האחרון כמו שאמרו בזוה"ק מ'ה ש'היה היא – ראשי תבות משה – שיהיה, שהוא הגואל האחרון. (אפשר לרמז דהרשב"י נשמת משה ובזכותו נגאל), ואין משה רבינו ע"ה מוסר התורה רוצה לגאול עם של בטלנים, עת"ד האור החיים הקדוש זי"ע א. ובזוה"ק קראו למי שלא לומד סודות התורה ולכלל הפחות למוד בקריאה זוה"ק, עם הארץ, ובגללו מתעבב הגאולה רח"ל. על פן פלנו צריכים להתחזק ולהתאחד בלמוד הקדוש הזה. וברוך ה' שזכינו בדרךנו להתחבר כלל ישראל עם "מפעל הזוהר העולמי" העובד ללא לאות ללא מטרות רוח, ולוקח על שכמו משא ועול החובות למען הקים השכינה הקדושה ולשמח לאבינו שבשמים – על פן אחי! כל אחד יכלל בלמוד הנשגב הזה למען פדות השכינה הקדושה ולמען פדות נפשנו ופדות עמו ישראל בקרוב בימינו ברחמים, אכ"ר.

תפלה קדם למוד האוהר הקדוש

רבון העולמים ואדוני האדונים, אב הרחמים והסליחות. מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, בקדשה ובהשתחויה, שקרבתנו לתורתך ולעבודתך עבודת הקדש, ונתת לנו חלק בסודות תורתך הקדושה. מה אנו, מה חיינו, אשר עשית עמנו חסד גדול כזה. על כן אנחנו מפילים תחנונינו לפניך, שתמחול, ותסלח, לכל חטאתינו ועוונותינו, ואל יהיו עוונותינו מכדילים בינינו לביניך. ובכן יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתכוננו לבבינו ליראתך ואהבתך, ותקשיב אזניך לדברינו אלה, ותפתח לבבינו הערל בסודות תורתך, ויהיה למודנו זה נחת רוח לפני כסא כבודך פריח נחוץ. ותאציל עלינו אור מקור נשמתנו בכל פחינתנו, ושיתנוצצו ניצוצות עבדיך הקדושים אשר על ידם גלית דבריך אלה בעולם. וזכותם, וזכות אבותם, וזכות תורתם, ותמימותם, וקדשם, יעמוד לנו לבל נפשל בדברים אלו. ובזכותם תאיר עינינו במה שאנו לומדים. כמאמר נעים זמירות ישראל "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך". יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי. כי יי יתן חכמה מפיו דעת ותרונה: (קבלה מהאר"ל)

לשים יחוד קודשא בריה הוא ושכינתיה, בדחילו ורחימו, ורחימו ודחילו, ליחדא שם יוד כ"י בוא"ו כ"ן ביהודא שלים, על ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל לאקמא שכינתא מעפרא, ולעלוי שכינת עויגו אם הבנים שמחה. הריני מקשר עצמי בלימוד הקדוש הזה בנשמות כל התנאים והצדיקים הפתובים בזוהר הקדוש ובראשם התנא האלוני רבי שמעון בר יוחאי ורבי אלעזר בנו. ועל ידי זה תתקיים תפלת דוד המלך עליו השלום (תהלים סא, ד-ה) פי היית מחסה לי מגדל עז מפני אויב. אגורה באהלה עולמים אחסה בסתר כנפיה סלה. ואזפה שבלמודינו זה יהיו שפתותיהם דובבות בקבר, למען שמו באהבה לעשות נחת רוח ליוצרנו ולעשות רצון בוראנו. ובהדין ספרא ספר האוהר, יפקון ישראל מן גלותא ברחמי, יראה אל עבדיך פעלה והדרך על בניהם. ויהי נעם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו, ויהי נעם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו (תהלים צ, טז-יז). (סוד ה')

[תפלה לרפואות וישועות]

הריני מקבל עלי מצות עשה של ואהבת לרעה פמוה, והריני אוהב כל אחד מבני ישראל כנפשי ומאדי, והריני מזמין את פי ללמוד בספר הזהר הקדוש לזכות ... כב"פ (וכאן יפרט בקשות) [לרפואות...] [ישועת ...] [לבנים ...] השם ישלח דברו יחזקהו וירפאהו ברפואת הנפש ורפואת הגוף ברמ"ח אבריו ושם"ה גידיו בתוך שאר חולי ישראל ויארץ ימיו ושנותיו בנעימים] [ויזשיעהו בדבר ישועה ורחמים ...] אמן סלה.

וּבְהַאי דְלִתְתָּא, הוּא וְאַמְתָּ. דָּא הוּא תְּקוּנָא (ד' קל"ד
ט"א) שְׁבִיעָאָה, דְּכָלִּיל שִׁיתָא, בְּתָרִין תְּפוּחִין דְּבַעֲתִיקָא
דְּעִתִּיקִין.

תְּקוּנָא תְּמִינָאָה. נְפִיק חַד חוּטָא דְשִׁעְרֵי סוּחַרְנִיָּה
דְּדִיקְנָא, וְתִלְיִין בְּשְׁקוּלָא עַד טַבּוּרָא. קוּם
אַלְעָזָר בְּרִי, אַתְקִין תְּקוּנָא דָּא.

קָם רַבִּי אֶלְעָזָר (בְּרִיה), פָּתַח וְאָמַר, הַכֹּל תְּלוּי בְּמִזְל,
וְאַפִּילוּ סֵפֶר תּוֹרָה שְׁבֵהֵיכָל. מְלָה דָּא אוֹקִימָנָא
בְּסַפְרָא דְצְנִיעוּתָא, וְהֵכָא אֵית לָאִסְתַּכְּלָא, וְכִי הַכֹּל
תְּלוּי בְּמִזְל, וְתַנִּינּוּ, סֵפֶר תּוֹרָה קֹדֶשׁ, וְנִרְתַּקוּ קֹדֶשׁ,
וְהֵיכָל קֹדֶשׁ. וּכְתִיב (ישעיה ו) וְקָרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר

ספר נפלאות הזוהר

ובפרט על קברו של התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי זי"ע, שידועה הסגולה הגדולה לקרא האדרות על קברו אשר בזה שפתותיו דוכבות להמשיך עלינו השפע העליון, וכמאמר חז"ל (במות צו): דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי כל תלמיד חכם שאומרים דבר שמועצה מפיו בעולם הזה שפתותיו דוכבות בַּקְבָּר⁸. ולפי

7. פוק חזי מי הוא בעל המימרא הרשב"י זי"ע! - והיאף הבאים לציונו הקדוש לא מקימים את דבריו הקדושים ללמוד את תורתו "הזוהר הקדוש", והרי זה מרפסין אגרי.
8. וכתוב בזוה"ק: תלת דרגין אינון מתקשרן דא בְּרָא, קודשא בְּרִיךְ הוּא אוֹרְיִיתָא וְיִשְׂרָאֵל, וכו' (ח"ג עג). והלומד בתורת הרשב"י מעורר התדבקות בנשמת התנא האלוקי, וכאשר מוציא

אמר בני. אמר, עוד שאלה, שהרי הם נתנו לה מה שלא רצתה מהם, שכתוב את תקנות חוט השני הזה תקשרי בחלון וגו'.

א"ל כף למדנו, היא רצתה סימן חיים, שכתוב והחיייתם את אבי וגו', ואמרה, סימן חיים אינו שורה אלא באות אמת, ומהי אות אמת? זו אות ו', משום שבו שרונים חיים. כף למדנו, סימן של משה בקשה, והם למה נתנו לה תקנות חוט השני?

א"ל הם אמרו, משה הרי הסתלק מן העולם, שהרי התכנס השמש וברי הגיע זמן הלכנה לשלט, סימן של הלכנה יש לנו לתת לה, ומהו? תקנות חוט השני הזה, כמו שגאמר (שיר ד) כחוט השני שפתותיך. סימן של יהושע יהיה אצלך, משום שכעת שלטון הלכנה קמו רבי אבא ורבי יוסי ונשקוהו. אמרו, ודאי עתיד אתה להיות ראש ישיבה או איש גדול בישראל, ומיהו? רבי בון.

עוד שאל ואמר, כל בני יעקב שנים עשר שבטים, הסתדרו למטה כמו שלמעלה, למה הקדים בברכות את זבולון ליששכר תמיד, והרי יששכר השתדלותו בתורה, ותורה מקדימה בכל מקום? למה הקדים את זבולון בברכות? אביו הקדים אותו, משה הקדים אותו?

א"ל זבולון זכה על שהוציא פת מפיו ונתן לפיו של יששכר, משום כף הקדימו בברכות. מכאן למדנו, מי שסועד את בעל התורה, נוטל ברכות למעלה ולמטה, ולא עוד, אלא שהזכה לשני שלחנות, מה שלא זוכה בן אדם אחר. זוכה לעשר שיתברך

שאלת, אבל אי שמעת מידי אימא ברי. אמר, תו שאלתא, דהא אינון יהבו לה מה דלא בעאת מנייהו, דכתיב, את תקנות חוט השני הזה תקשרי בחלון וגו'.

א"ל הכי אוליפנא, היא בעאת סימנא דחיי, דכתיב והחיייתם את אבי וגו', ואמרה, סימנא דחיי לא שרייא, אלא באות אמת, ומאי איהו אות אמת, דא את ו', בגין דביה שריין חיי. הכי אוליפנא, סימנא דמשה קא בעאת, ואינון אמאי יהבו לה תקנות חוט השני.

א"ל אינון אמרי, משה הא אסתלק מעלמא, דהא אתפניש שמשא, והא מטא זמנא דסיהרא למשלט, סימנא דסיהרא אית לן למיהב לה, ומאי איהו, תקנות חוט השני הזה. כמה דאת אמר, (שיר השירים ד) כחוט השני שפתותיך. סימנא דיהושע יהא גבך, בגין דשולטנותא דסיהרא השתא. קמו רבי אבא ורבי יוסי (דף רמב ע"א) ונשקוהו. אמרו, ודאי זמין אנת למהוי ריש מתיבתא, או גברא רבא בישראל, ומנו. רבי בון.

תו שאיל ואמר, בנוי דיעקב פלהו תריסר שבטין, אתסדרו לתתא כגוונא דלעילא, אמאי אקדים בברכאן זבולון ליששכר תדיר, והא יששכר אשתדלותיה באורייתא, ואורייתא אקדים בכל אתר, אמאי אקדים ליה זבולון בברכאן. אבוי אקדים ליה, משה אקדים ליה.

א"ל זבולון זכה על דאפיק פתא מפומיה, ויהב לפומיה דיששכר, בגיני כף אקדים ליה בברכאן. מהכא אוליפנא, מאן דסעיד למריה דאורייתא, נטיל ברכאן מעילא ותתא. ולא עוד אלא דזכי לתרי

בעולם הזה, וזוהר להיות לו חלק
בעולם הבא. זהו שכתוב וְיִלְכֹךָ
לְחוּף יָמִים לְשָׁכֵן וְהוּא לְחוּף
אֲנִיתָ. פִּינֵן שְׁכַתוּב לְחוּף יָמִים, אִז
לְמָה וְהוּא לְחוּף אֲנִיתָ? אֵלָא
לְחוּף יָמִים - בְּעוֹלָם הַזֶּה, לְחוּף
אֲנִית - בְּעוֹלָם הַבָּא, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר
(תהלים קד) שָׁם אֲנִיּוֹת יִהְלָכוּן וְגו'.

שָׁשִׁם הוּא שְׁפַע הַעוֹלָם הַבָּא.

פְּתַח וְאָמַר, (שיר ה) הַשְּׁבַעְתִּי אֶתְכֶם
בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם אִם תִּמְצְאוּ אֶת
דוּדֵי מַה תִּגִּידוּ לוֹ שְׁחוֹלַת אֶהְבֶּה
אֲנִי וְכִי מִי קְרוֹב לְמַלְךְ כְּמוֹ כְּנֹסֶת
יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא אוֹמְרַת, אִם תִּמְצְאוּ
אֶת דוּדֵי מַה תִּגִּידוּ לוֹ? אֵלָא בְּנוֹת
יְרוּשָׁלַיִם אֵלֶּי הֵם נִשְׁמוֹת
הַצְּדִיקִים, שֶׁהֵם תְּמִיד קְרוֹבִים
לְמַלְךְ, וּמוֹדִיעִים לְמַלְךְ בְּכָל יוֹם
אֶת עֲסָקֵי הַגְּבִירָה.

שְׂבָךְ לְמַדְנֵי, בְּשַׁעַה שֶׁהִנְשַׁמָּה
יִוֹרֶדֶת לְעוֹלָם, כְּנֹסֶת יִשְׂרָאֵל
נִכְנֶסֶת עֲלֶיהָ בְּקִיּוּם שֶׁל שְׁבוּעָה,
שֶׁתִּגִּיד לְמַלְךְ וְתוֹדִיעַ לוֹ אֶהְבַּתָּה
אֵלָיו, כְּדִי לְהַתְּפִיֵס עִמּוֹ.

וּבְמָה? מִשׁוּם שְׁחִיבֵיב עַל בֶּן אָדָם
לִיחַד אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ בְּפֶה, בְּלֵב
וּבִפֶּשֶׁת, וְלִקְשֵׁר הַכֹּל כְּשֶׁלְּהַבֵּת
הַקְּשׁוּרָה בְּנִחְלָת, וּבֵאוּתוֹ הִיחַד
שְׁעוֹשָׂה, גוֹרֵם לְפִיֵס הַמַּלְךְ עִם
הַגְּבִירָה, וּמוֹדִיעַ לְמַלְךְ אֶהְבַּתָּה
אֵלָיו.

דְּבַר אַחַר בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם - אֵלֶּי
שָׁנִים עֶשֶׂר שְׁבַטִים, שְׁשִׁנְיֵנוּ,
יְרוּשָׁלַיִם עוֹמְדַת עַל שָׁנִים עֶשֶׂר
הַיָּרִים. וְמִי שְׁאָמַר עַל שְׁבָעָה, לֹא
אָמַר לְהַשְׁלִים שְׁלֵמוֹת. וְאֵף עַל גֹּב
שֶׁהַכֹּל אֶחָד, שֵׁישׁ שְׁבָעָה וְיֵשׁ
אַרְבָּעָה וְיֵשׁ שָׁנִים עֶשֶׂר, וְהַכֹּל
אֶחָד.

שְׁבַטִין. דְּתַנְיֵנוּ, יְרוּשָׁלַיִם עַל תְּרִיסַר טוֹרִין קְיִימָא. וּמֵאֵן דְּאָמַר עַל
שְׁבָעָה, לֹא קָאָמַר לְאַשְׁלֵמָא שְׁלִימוֹ, וְאֵף עַל גֹּב דְּכֻלָּא חַד, דְּאִית שְׁבָעָה,
וְאִית אַרְבַּע, וְאִית תְּרִיסַר, וְכֻלָּא חַד.

פְּתוּרֵי, מַה דְּלֹא זָכִי בַר נֶשׁ אַחְרָא. זָכִי
לְעוֹתְרָא דִּיתְבְּרָךְ בְּהֵאֵי עֲלֵמָא, וְזָכִי לְמַהוּי
לִיָּה חוֹלְקָא בְּעֲלֵמָא דְאֲתִי. הֲדָא הוּא
דְּכַתִּיב, זְבוּלוֹן לְחוּף יָמִים יִשְׁכּוֹן וְהוּא
לְחוּף אֲנִיתָ. פִּינֵן דְּכַתִּיב לְחוּף יָמִים, אֲמַאי
וְהוּא לְחוּף אֲנִיתָ. אֵלָא, לְחוּף יָמִים, בְּעֲלֵמָא
דִּין. לְחוּף אֲנִיּוֹת, בְּעֲלֵמָא דְאֲתִי, כְּמָא דְאֲתִי
אָמַר, (תהלים קד) שָׁם אֲנִיּוֹת יִהְלָכוּן וְגו', דְּתַמְנֵן
הוּא נִגִּידוּ דְעֲלֵמָא דְאֲתִי.

פְּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ג) הַשְּׁבַעְתִּי אֶתְכֶם
בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם אִם תִּמְצְאוּ אֶת דוּדֵי
מַה תִּגִּידוּ לוֹ שְׁחוֹלַת אֶהְבֶּה אֲנִי. וְכִי מֵאֵן
קְרִיב לְמַלְכָּא כְּכְנֹסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי אֲמַרַת
אִם תִּמְצְאוּ אֶת דוּדֵי מַה תִּגִּידוּ לוֹ. אֵלָא
בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם, אֵלֶּי אֵינּוֹן נִשְׁמַתְהוֹן
דְּצְדִיקֵיָא דְאֵינּוֹן קְרִיבִין לְמַלְכָּא תְּדִיר,
וּמוֹדִיעִין לְמַלְכָּא בְּכָל יוֹמָא עֲסָקוּי
דְּמִטְרוֹנֵיָא.

דְּהָבִי אוֹלִיפְנָא, בְּשַׁעְתָּא דְנִשְׁמַתָּא נִחַתַת
לְעֲלֵמָא, כְּנֹסֶת יִשְׂרָאֵל עֲאֵלַת עֲלֵהָ
בְּקִיּוּמָא דְאוֹמְרָה, דִּיתְחוּי לְמַלְכָּא, וְיודַע לִיָּה
רְחִימוּתָא דִּילָהּ לְגַבִּיָּה, בְּגִין לְאַתְפִּיֵסָא
בְּהַדִּיָּה.

וּבְמָה, בְּגִין דְּחִיּוּבָא עַל בַּר נֶשׁ לִיחַדָּא
שְׁמָא קְדִישָׁא בְּפוּמָא, בְּלָבָא
כְּנַפְשָׁא, וְלֵאקְשָׁרָא כֻלָּא, כְּשֶׁלְּהוּבָא
דְּאֲתַקְשָׁרָא בְּטִיפְסָא, וּבַהֲהוּא יחַדָּא
דְּעַבִּיד, גְּרִים לְאַתְפִּיֵסָא מַלְכָּא בְּמִטְרוֹנֵיָא,
וְאוֹדַע לִיָּה לְמַלְכָּא רְחִימוּתָא דִּילָהּ לְגַבִּיָּה.

דְּבַר אַחַר, בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם, אֵלֶּי תְּרִיסַר

שְׁבַטִין. דְּתַנְיֵנוּ, יְרוּשָׁלַיִם עַל תְּרִיסַר טוֹרִין קְיִימָא. וּמֵאֵן דְּאָמַר עַל

שְׁבָעָה, לֹא קָאָמַר לְאַשְׁלֵמָא שְׁלִימוֹ, וְאֵף עַל גֹּב דְּכֻלָּא חַד, דְּאִית שְׁבָעָה,

וְאִית אַרְבַּע, וְאִית תְּרִיסַר, וְכֻלָּא חַד.

וְדָאֵי עַל תְּרִיסַר טוּרִין קְיַימָא, תַּלְתַּת טוּרִין
 לְסַטְרָא דָא, וּתְלַת טוּרִין לְסַטְרָא דָא,
 וְכַן לְאַרְבַּע זְוויִין, וְכַדִּין אֲתַקְרִי חֲתִיָּה. כְּמָה
 דְּאֵת אָמֵר, (יחזקאל י') הִיא הַחֲתִיָּה אֲשֶׁר רָאִיתִי
 תַּחַת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. וְאֵלִין אַקְרוּן בְּנוֹת
 יְרוּשָׁלַיִם, בְּגִין דְּקִיַימָא עַלִייהוּ. וְאֵינוּן סְהַדֵי
 סְהַדוּתָא לְמַלְכָא עַל כְּנַסַּת יִשְׂרָאֵל. הֵדָא הוּא
 דְכַתִּיב, (תהלים קכ"ב) שִׁבְטֵי יְהוָה עֲדוֹת לְיִשְׂרָאֵל
 לְהוֹדוֹת לְשֵׁם יי'. אָמֵר רַבִּי יְהוּדָה, זַכָּאָה
 חוֹלְקֵהוּן דְּיִשְׂרָאֵל, דִּידְעֵי אוֹרְחוּי דְקָדְשָׁא
 בְּרִיף הוּא, עַלִייהוּ כְתִיב, (דברים יד) כִּי עִם קְדוּשׁ
 אֲתָה לִי אֱלֹהֶיךָ וּבָךְ בָּחַר יי' וְגו':

וְדָאֵי עַל שְׁנַיִם עֶשֶׂר הָרִים
 עוֹמְדִת, שְׁלֹשָׁה הָרִים לְצַד זֶה,
 וּשְׁלֹשָׁה הָרִים לְצַד זֶה, וְכַן
 לְאַרְבַּע זְוויֹת, וְאֹז נִקְרָאת חֲתִיָּה,
 כְּמוֹ שְׁנָאמֵר (יחזקאל י') הִיא הַחֲתִיָּה
 אֲשֶׁר רָאִיתִי תַּחַת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.
 וְאֵלֶּה נִקְרָאוֹת בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם,
 מִשׁוּם שְׁעוֹמְדַת עַלִייהוּ, וְהֵן
 מְעִידוֹת עֲדוֹת לְמַלְךָ עַל כְּנַסַּת
 יִשְׂרָאֵל. זֶהוּ שְׁכַתוּב (תהלים קכב)
 שִׁבְטֵי יְהוָה עֲדוֹת לְיִשְׂרָאֵל לְהוֹדוֹת
 לְשֵׁם ה'. אָמֵר רַבִּי יְהוּדָה, אֲשֶׁרִי
 חָלַקְסָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל שְׂיִזְרְעִים דְּרַכִּי
 הַקְּדוּשׁ בְּרִיף הוּא, עַלִייהוּ כְתוּב
 (דברים יד) כִּי עִם קְדוּשׁ אֲתָה לְה'
 אֱלֹהֶיךָ וּבָךְ בָּחַר ה' וְגו'.

יִשְׁשַׁכַּר חֲמֹר גָּרַם רוּבִץ בֵּין הַמְּשַׁפְּתִים.
 אָמֵר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְכִי יִשְׁשַׁכַּר חֲמֹר
 אַקְרִי. אִי בְּגִין דְּאֲשַׁתְּדַל בְּאוֹרֵייתָא, נִקְרִייה
 לִיה סוּס אוֹ אַרְיָה, אוֹ נֶמֶר, אֲמַאי חֲמֹר.
 אֵלָּא אָמְרוּ, בְּגִין דְּחֲמֹר נְטִיל מְטוּלָא, וְלֹא
 בְּעִיט בְּמֵאֲרִיָּה כְּשָׂאָר בְּעִירִי, וְלֹא אֵית בֵּיה
 גְּסוּת הַרְיָח, וְלֹא חֵיִישׁ לְמִשְׁכַּב בְּאֵתֵר
 מִתְתַּקֵּן. אוֹף הֵכִי יִשְׁשַׁכַּר, דְּאֲשַׁתְּדַלְתִּיה
 בְּאוֹרֵייתָא, נְטִיל מְטוּלָא דְאוֹרֵייתָא, וְלֹא
 בְּעִיט בֵּיה בְּקָדְשָׁא בְּרִיף הוּא, וְלֹא אֵית בֵּיה
 גְּסוּת הַרְיָח, כְּחֲמֹר דְּלֹא חֵיִישׁ לִיקְרָא
 דִּילִיה, אֵלָּא לִיקְרָא דְמֵרִיָּה (כ"א דרביה). רוּבִץ
 בֵּין הַמְּשַׁפְּתִים, כְּדָאמְרִינָן וְעַל הָאֲרָץ תִּישָׁן,
 וְחֵיִי צַעַר תַּחֲתִיה, וּבַתּוֹרָה אֲתָה עֲמַל.

יִשְׁשַׁכַּר חֲמֹר גָּרַם רֹבֵץ בֵּין
 הַמְּשַׁפְּתִים. אָמֵר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְכִי
 יִשְׁשַׁכַּר נִקְרָא חֲמֹר? אִם מִשׁוּם
 שֶׁהִשְׁתַּדַּל בַּתּוֹרָה, נִקְרָא לוֹ סוּס
 אוֹ אַרְיָה אוֹ נֶמֶר, לְמָה חֲמֹר?
 אֵלָּא אָמְרוּ, מִשׁוּם שֶׁחֲמֹר נוֹשֵׂא
 מִשָּׂא, וְלֹא בּוֹעֵט בְּאֲדוֹנוֹ כְּמוֹ
 שָׂאָר הַבְּהֵמוֹת, וְאֵין בּוֹ גְּסוּת
 הַרְיָח, וְלֹא חוֹשֵׁשׁ לְשִׁכַּב בְּמִקוֹם
 מְתַקֵּן. אִף כִּף יִשְׁשַׁכַּר,
 שֶׁהִשְׁתַּדַּלְתוֹ בַּתּוֹרָה, נוֹטֵל מִשָּׂא
 הַתּוֹרָה, וְלֹא בּוֹעֵט בְּקְדוּשַׁת
 בְּרִיף-הוּא, וְאֵין בּוֹ גְּסוּת הַרְיָח,
 כְּמוֹ הַחֲמֹר שֶׁלֹּא חוֹשֵׁשׁ לְכַבּוֹד
 אֵלָּא לְכַבּוֹד רַבּוֹנוֹ (ובו). רֹבֵץ בֵּין
 הַמְּשַׁפְּתִים, כְּמוֹ שְׂאֵמְרָנוּ (אבות פ"ב)
 וְעַל הָאֲרָץ תִּישָׁן, וְחֵיִי צַעַר
 תַּחֲתִיה, וּבַתּוֹרָה אֲתָה עֲמַל.

דְּבַר אַחַר יִשְׁשַׁכַּר חֲמֹר גָּרַם רוּבִץ וְגו'. פְּתַח
 וְאָמֵר, (תהלים כז) לְדוֹד ה' אוֹרִי וְיִשְׁעֵי
 מִמִּי אֵירָא יי' מְעוֹז חֵיִי מִמִּי אֶפְחָד, כְּמָה
 חֲבִיבִין אֵינוּן מְלִין דְאוֹרֵייתָא, כְּמָה חֲבִיבִין
 אֵינוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְאוֹרֵייתָא, קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיף
 הוּא. דְּכָל מָאן דְּאֲשַׁתְּדַל בְּאוֹרֵייתָא, לֹא
 דְּחִיל מִפְּגַעֵי עַלְמָא, נְטִיר הוּא לְעִילָא, נְטִיר

דְּבַר אַחַר יִשְׁשַׁכַּר חֲמֹר גָּרַם רֹבֵץ
 וְגו' - פְּתַח וְאָמֵר, (תהלים כז) לְדוֹד
 ה' אוֹרִי וְיִשְׁעֵי מִמִּי אֵירָע ה'
 מְעוֹז חֵיִי מִמִּי אֶפְחָד. כְּמָה
 חֲבִיבִים הֵם דְּבַרֵי הַתּוֹרָה, כְּמָה
 חֲבִיבִים אוֹתָם שְׁמִשְׁתַּדְּלִים
 בַּתּוֹרָה לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרִיף הוּא,
 שְׁכָל מִי שְׁמִשְׁתַּדַּל בַּתּוֹרָה, לֹא
 פּוֹחַד מִפְּגַעֵי הָעוֹלָם, שְׁמֹר הוּא
 לְמַעְלָה, שְׁמֹר הוּא לְמַטָּה. וְלֹא

הוא לתתא. ולא עוד, אלא (דף רמב ע"ב) דכפית לכל פגיעי דעלמא, ואחית לון לעומקי דתהומא רבא.

עוד, אלא שכופת כל פגיעי העולם ומוריד אותם לעמק תהום רבה.

בא ראה, בשעה שנכנס הלילה, הפתחים נסתמים, וכלבים וחמורים שורים ומשוטטים בעולם, ונמנת רשות להשחית, וכל בני העולם ישנים במטותיהם, ונשמות הצדיקים עולות להתענג למעלה. כשמתעוררת רוח צפון ונחלק הלילה, התעוררות קדשה מתעוררת בעולם, וזה נאמר בכמה מקומות.

אשרי חלקו של אותו אדם שעומד באותה שעה ומשתדל בתורה. כיון שהוא פותח בתורה, את כל אותם המינים הרעים הוא מכניס לנזק תהום רבה, וכופת את החמור, ומורידו בשרים שפחת העפר של זהמת הקשר.

משום כך יששכר, שהשתדלותו בתורה, כופת את החמור ומוריד אותו מאותו גרם המעלות, שהוא עולה להזיק לעולם, ושם מדורו בין המשפתיים, בין זהמת השרים שבעפר.

בא ראה מה פתוב, וירא מנחה פי טוב ואת הארץ פי נעמה ויט שכמו לסבל ויהי למס עבד. וירא מנחה פי טוב - זו תורה שבכתב. ואת הארץ פי נעמה - זו תורה שבעל פה. ויט שכמו לסבל - לסבל על התורה ולדבק בה ימים וילות. ויהי למס עבד - להיות עובד את הקדוש ברוך הוא ולדבק בו ולהתיש את עצמו בה.

רבי שמעון ורבי יוסי ורבי חייא היו הולכים מהגליל העליון לטבריה. אמר רבי שמעון, גלף ונשתדל בתורה, שכל מי שיודע להשתדל בתורה ולא משתדל -

הא חזי, בשעתא דעאל ליליא, פתחין סתימין, וכלבי וחמרי שריין ושטאן בעלמא, ואתייהיבת רשו לחבלא, וכל בני עלמא ניימי בערסייהו, ונשמתהון דצדיקייא סלקין לאתענגא לעילא. פד אתער רוח צפון, ואתפליג ליליא, אתערותא קדישא אתער בעלמא, ואתמר בכמה דוכתי.

וכאה חולקיה דההוא בר נש, דאיהו קאים בההיא שעתא, ואשתדל באורייתא. כיון דאיהו פתח באורייתא, כל אינון זינין בישין, אעיל לון בנוקבי דתהומא רבה, וכפית ליה לחמור, ונחית ליה בטפסרי דתחות עפרא, דזוהמי קסרא.

בגניי פד, יששכר, דאשתדלותיה באורייתא, כפית ליה לחמור, ונחית ליה. מההוא גרם המעלות, דאיהו סליק לנזקא עלמא, ושוי מדוריה בין המשפתיים, בין זוהמי דטפסרי דעפרא.

הא חזי, מה כתיב. וירא מנחה כי טוב ואת הארץ פי נעמה ויט שכמו לסבל ויהי למס עבד. וירא מנחה כי טוב, דא תורה שבכתב. ואת הארץ פי נעמה, דא תורה שבעל פה. ויט שכמו לסבל, למסבל עולא דאורייתא, ולדבקא בה יומי ולילי. ויהי למס עובד, למהוי פלח לקדשא בריה הוא, ולא תדבקא ביה, ולא תשא גרמיה בה.

רבי שמעון ורבי יוסי ורבי חייא הוו קא אזלי מגלילא עלאה לטבריה, אמר רבי שמעון, גיהף ונשתדל באורייתא, דכל מאן דידע לאשתדלא באורייתא, ולא אשתדל,

מתחייב בנפשו, ולא עוד, אלא נותנים עליו על הארץ ושעבוד רע, שכתוב ביששכר ויט שכמו לסבל. מה זה ויט? סטה, כמו שנאמר (שמואל א-ח) ויטו אחרי הבצע. מי שסוטה דרכו ועצמו שלא לסבל על תורה, מיד ויהי למס עבד.

פתח רבי שמעון ואמר, (משלי ח) להנחיל אהבי יש ואצרותיהם אמלא. אשריהם בני העולם, אותם שמשפדלים בתורה, שכל מי שמשפדל בתורה, נאהב למעלה ונאהב למטה, ויורש בכל יום ירשת העולם הבא. זהו שכתוב להנחיל אהבי יש. מה זה יש? זהו עולם הבא שלא פוסקים מימיו לעולמים ונוטל שכר טוב עליון שלא זוכה בו אדם אחר, ומיהו? י"ש. ומשום כך רמז לנו בשמו של יששכר שהשתדל בתורה - יש שכר. זהו שכר של אותם שמשפדלים בתורה, י"ש.

כתוב (דניאל ז) חזיה הוית עד די כרסון רמיו ועתיק יומין יתב וגו' חזיה הוית עד די כרסון רמיו - כשנחרב בית המקדש, שני כסאות נפלו, שנים למעלה ושנים למטה. שנים למעלה, כי התרחקה התחונה מהעליונה. פסא של יעקב התרחק מפסא דוד, וכסא דוד נפל. זהו שכתוב (איכה ב) השליף משמים ארץ. שני כסאות למטה - ירושלים, ואותם בעלי התורה והכסאות שלמטה כמו הכסאות שלמעלה, בעלי התורה, הינו פסא של יעקב. ירושלים הינו פסא של דוד. ועל זה כתוב עד די כרסון, ולא כסא. כסאות רבים נפלו, וכלם לא נפלו אלא מעלבונה של תורה.

אתחייב בנפשיה. ולא עוד אלא דיהבין ליה עולא דארעא, ושעבודא בישא, דכתוב ביששכר, ויט שכמו לסבל, מהו ויט, סטא. כמה דאת אמר, (שמואל א ח) ויטו אחרי הבצע. מאן דסטא ארחה וגרמיה, דלא למסבל עולא דאורייתא, מיד ויהי למס עובד.

פתח רבי שמעון ואמר, (משלי ח) להנחיל אוהבי יש ואצרותיהם אמלא. זכאין אינון בני עלמא, אינון דמשתדלי באורייתא, דכל מאן דאשתדל באורייתא, אתרחים לעילא, ואתרחים לתתא, ובכל יומא, ירותא דעלמא דאתי. הדא הוא דכתוב, להנחיל אוהבי יש. מאי יש. דא עלמא דאתי דלא פסק מימיו לעלמין, ונטל אגר טב עלאה, דלא זכי ביה בר נש אחרא, ומאי איהו. י"ש. ובגיגי כהן, רמיז לן שמא דיששכר דאשתדל באורייתא, יש שכר. דא הוא אגרא דאינון דמשתדלי באורייתא, י"ש.

כתוב, (דניאל ז) חזיה הוית עד די כרסון רמיו ועתיק יומין יתב וגו'. חזיה הוית עד די כרסון רמיו, פד אתחרב בי מקדשא, תרי כרסון נפלו, תרי לעילא, תרי לתתא. תרי לעילא, בגין דאתרחיקת תתאה מעלאה, כרסייא דיעקב אתרחיקת מפרסייא דדוד. ופרסייא דדוד נפלת. הדא הוא דכתוב, (איכה ב) השליף משמים ארץ. תרי כרסון לתתא, ירושלים, ואינון מארי דאורייתא. וכרסון דלתתא כגוונא דכרסון דלעילא, מריהון דאורייתא היינו כרסייא דיעקב. ירושלים היינו כרסייא דדוד, ועל דא כתיב, עד די כרסון, ולא כרסיא. כרסון סגי אין נפלו, וכלהו לא נפלו, אלא מעלבונה דאורייתא.

אלא מעלבונה דאורייתא.

בא ראה, כשאותם צדיקי אמת משתדלים בתורה, כל אותם כחות שאר העמים, של שאר החילות, כל החילות שלהם נכפים ולא שולטים בעולם, וישראל (נ"א) מוזמנים עליהם להעלותם על הכל. ואם לא, חמור גורם לישראל ללכת לגלות ולפל בין העמים ולשלוט עליהם, וכל זה למה? משום וירא מנחה פי טוב, ומתקן לפניו, ויכול להרויח בגללה כמה טובות וכמה כסופים, והטה דרכו שלא לסבל על תורה, משום כך ויהי למס עבד.

כתוב (שיר ז) הדודאים נתנו ריח ועל פתחינו כל מגדים חדשים גם ישנים וגו'. הדודאים נתנו ריח - [הדודאים] אלו אותם שמצא ראובן, כמו שנאמר (בראשית ל) וימצא דודאים בשדה, ולא התחדשו דברי תורה אלא על ידי בישראל, כמו שנאמר ומבני יששכר יודעי בינה לעתים וגו'.

ועל פתחינו כל מגדים - הם גרמו להיות על פתחינו, על פתחי בתי כנסיות ובתי מדרשות, כל מגדים חדשים גם ישנים - כמה דברים חדשים ועתיקים של התורה שהתגלו על ידיהם, לקרב את ישראל לאביהם שלמעלה. זהו שכתוב לדעת מה יעשה ישראל.

דודי צפנתי לך (שיר ז) - מפאן למדני, שכל מי שמשתדל בתורה כראוי וידע לחדש דברים ולחדד דברים כראוי, אותם הדברים עולים עד פסא המלך, וכנסת ישראל פותחת להם שערים וגוננת אותם. ובשעה שנוכנס הקדוש ברוך הוא להשתעשע עם הצדיקים בגן עדן, מוציאה אותם

הא חזי, כד אינון זכאי קשוט משתדלי באורייתא, פל אינון תוקפיין דשאָר עמין, דשאָר חילין, וכל חילין דלהון, אתפפיין ולא שליטי בעלמא, וישראל (נ"א) אודמן עלייהו לסלקא לון על פלא. ואי לא, חמור גרמא לון לישראל למיתה בגלותא, ולמנפל ביני עממיא, ולמשלט עלייהו. וכל דא אמאי, בגין, וירא מנחה כי טוב, ומתקנא קמיה, ויכיל למרווח בגינה כמה טבין וכמה כסופין, וסטא אורחיה דלא למסבל עולא דאורייתא. בגין כך ויהי למס עובד.

כתוב, (שיר השירים ו) הדודאים נתנו ריח ועל פתחינו כל מגדים חדשים גם ישנים וגו'. הדודאים נתנו ריח, (הדודאים) אלין אינון דאשפח ראובן. כמה דאת אמר, (בראשית ל) וימצא (דף רנ"ג ע"א) דודאים בשדה, ולא אתחדשן מלי דאורייתא, אלא על ידי בישראל, כמה דאת אמר, (דברי הימים א יב) ומבני יששכר יודעי בינה לעתים וגו'.

ועל פתחינו כל מגדים, אינון גרמו למהוי על פתחינו, על פתחי בתי כנסיות ובתי מדרשות, כל מגדים חדשים גם ישנים, כמה מלי חדתאן ועתיקין דאורייתא, דאתגליין על ידיהו, לקרבא לישראל לאבוהון דלעילא. הךא הוא דכתיב, (דברי הימים א יב) לדעת מה יעשה ישראל.

דודי צפנתי לך. (שיר השירים ז) מהכא אוליפנא, פל מאן דאשתדל באורייתא כדקא יאות, וידע למחדי מלין, ולחדתותי מלין כדקא יאות, אינון מלין סלקין עד פרסייא דמלפא, וכנסת ישראל פתח לון תרעין, וגניז לון. ובשעתא דעאל

לאחר קריאת הזוהר (יאמר תפלה זו בכנינת הלב)

יהי רצון מלפניך ה' אלקי ואלקי אבתי שיתקיים בנו עתה מקרא שפתוב "ואשים דברי פסיה ובצל ידי פסיתיה לנטע שמים וליסד ארץ", להעלות לרומם ולתקן הריסות וחרבות השכינה הקדושה לקשוט ופזר פירא עלאה ולארמון שעל מכונו ישב להחזיר עטרה ליושנה וקיים בנו מהרה מקרא שפתוב "ויהי אור הלבנה פאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים פאור שבעת הימים". וזכות הרשב"י הקדוש ובנו רבי אלעזר, וזותם בן עזיהו, יעמוד לנו לתקן העולם מיום שנברא עד סופו פראונו וברצון יראיו. ובזכות היותנו עסוקים בהקמה הזאת, על ידה תתקרב הגאולה, וישועתה מהרה תצמיח, לעלוי שכינת עוגנו במהרה במינו. ויקיים בנו מקרא שפתוב "ויאמר אלקים יהי אור", ויארר עלינו אור ה', ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד, אמן נצח סלה ועד. (נפח התפלה מתוך לשונו הקדוש של רבי חיים ויטאל זיע"א)

מודה אני לפניך השם אלוקי ואלקי אבותי שזכיתני ללמוד ולהגות בספר הקדוש הזה ויהרהר עליו, וזכות התנאים הקדושים שלמדנו תורתם יעמוד לנו ולזרענו ונזכה להבטחת הנביא (ישעיה נט, כ-כא) ובא לציון גואל ולשבי פשע ביעקב נאם ה'. ואני זאת בריתי אותם אמר יהוה רוחי אשר עליה ודברי אשר שמתים פסיה לא ימושו מפיה ומפי זרעה ומפי זרע זרעה אמר ה' מעתה ועד עולם. ויתקיים בנו הנבואה (ישעיה נא, טז) ואשים דברי פסיה ובצל ידי פסיתיה לנטע שמים וליסד ארץ ולאמר לציון עמי אתה. וברפת משה רבינו מהימנא תתגלה במהרה דידן, ה' בדרך נחוננו ואין עמו אל נכר, יראו עינינו וישמח לבנו ותגל נפשנו בישועתך באמת באמר לציון מלך אלוקיך, ברוך ה' לעולם אמן ואמן. (סיד ה')

אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן רחם עלינו טוב ומטיב הדרש לנו. שובה אלינו [עלינו] בהמון רחמיה בגלל אבות שעשו רצונה. בנה ביתך ככתחלה וכוונן מקדשה על מכונו. והראנו בבנינו ושמחנו בתקונו. והשב שכינתך לתוכו, והשב פהנים לעבודתם ולויים לדוכנם לשירים ולזמרים. והשב ישראל לנויהם. ומלאה הארץ דעה את ה' ליראה ולאבהב את שמה הגדול הגבור והנורא אמן בן יהי רצון. (סי"ת)

הקדיש לעלוי הנשמה: הקדיש הוא שבח גדול לבורא עולם על פן יש בזה עלוי נשמה גדול לנפטר במקדש בזה שגורם לצבור לענות אמן, שהוא עלוי נשמה גדול עד מאד ונחת רוח לנשמה. מלבד מה שמציל את הנפטר מדינה של גיהנם. מעלה אותו בדרגות נוספות בגן עדין (עיון פה החיים שכתב לומר בכל ליל שבת קדיש אחר מאה שנה שעולה מעלה מעלה, ועי"ע פלא יוציא).

מעלת לימוד הזוהר לעלוי הנשמה: פתבו המקבלים: לימוד הקבלה והזוהר (תורת הרשב"י) יש בו תועלת לנשמה יותר משאר למידים. כי לכן נקרא זוהר שהוא מזהיר הנשמה... וביום שבת קודש ששעה אחת לימוד הזוה"ק שונה אלה שנה, ובשמחה מליון שנה עליו להשתדל יותר בלימוד הזוה"ק כי הוא מבחינת היום, קדוש הוא לאלהינו... ומה גדלה מעלת לימוד הזוהר הקדוש בגבהי מרומים ובמקדש ביום הקדוש יום השבת שאין ערה להשגתו, ובנדאי למודו בעד עלוי נשמת אביו או אמו ע"ה, אין קץ למעלתו ואין קץ לעלוי נשמת אביו או אמו ע"ה, ומעטרים לנשמה בעטרה ולבוש מיוחד בזכות למודו. וכן לתמי ותמותו ע"ה (ועיון קב הישר) והנה יאמרו אתו, כפול ומכפל שבעתים, בבחינת מכבודו במותו וכו', (ועיון פלא יוציא ערה כבוד אב ואם).

קדיש על ישראל נסח ספרדי (ע"מ)

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. (אמ) בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתָהּ וַיִּמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ
וַיַּצְמַח פְּרָקְנָהּ וַיִּקְרַב מְשִׁיחָהּ. (אמ) בְּחַיִּיכוּן וּבְיוֹמֵיכוּן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית
יִשְׂרָאֵל בְּעֶנְלָא וּבְזִמְן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן: (אמ) יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלְמָא
וּלְעָלְמֵי עָלְמֵינָא יִתְבָּרַךְ וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה
וַיִּתְהַלֵּל שְׁמֵהּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. (אמ) לְעֵלְמָא מִן כָּל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחְמָתָא דְאִמְרִין בְּעֶלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן: (אמ) עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל רַבְּנָן
וְעַל תַּלְמִידֵיהוֹן וְעַל כָּל תַּלְמִידֵי תַלְמִידֵיהוֹן דְעֶסְקִין בְּאוּרִיתָא קְדֻשָּׁתָא. דִּי
בְּאַתְרָא הַדִּין וְדִי בְּכָל אַתְרָא וְאַתְרָא, יְהֵא לְנָא וְלַהוֹן וּלְכוּן הֵנָּה וְחֶסְדָּא וְרַחֲמֵי
מִן קֳדָם מְאָרֵי שְׁמַיָּא וְאַרְעָא וְאִמְרוּ אָמֵן: (אמ) יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא,
חַיִּים וְשֹׁבְעֵי וַיִּשׁוּעָה וְנַחֲמָה וְשִׁיזְבָּא וְרַפּוּאָה וְגִאֲלָה וְסִלְיַחָה וְכַפְרָה, וְרוּחַ
וְהַצְלָה לְנוּ וּלְכָל עַמּוּ יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן: (אמ) עוֹשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו הוּא
בְּרַחֲמָיו יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל כָּל עַמּוּ יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן: (אמ)

הַשְּׂכֵבָה לְאִישׁ: אֲשֶׁרֵי אִישׁ יֵרָא אֶת יְהוָה בְּמִצּוֹתָיו חֲפִיץ מְאֹד: הַמְרַחֵם עַל
כָּל בְּרִיּוֹתָיו הוּא יְחוּם וַיְחַמּוֹל וַיִּרְחַם עַל נַפְשׁ, רוּחַ וְנִשְׁמָה שֶׁל (פב"פ). רוּחַ
יְהוָה תְּנִיחָנּוּ בְּגַן עֵדֶן: דְאַתְפְּטֵר מִן עֲלְמָא הַדִּין כְּרַעוּת אֱלֹהָא מְאָרִיָּה שְׁמַיָּא
וְאַרְעָא. מְלַךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִים בְּרַחֲמָיו יִרְחַם עָלָיו. וַיְחוּם וַיְחַמּוֹל עָלָיו. מְלַךְ
מַלְכֵי הַמַּלְכִים בְּרַחֲמָיו יִסְתִּירָהוּ בְּצֵל כְּנָפָיו וּבִסְתֵר אֶהְלוּ לַחַזוּת בְּנוֹעַם
יְהוָה וּלְבַקֵּר בְּהִיכְלוֹ. וּלְקַץ הַיָּמִין יַעֲמִידָהוּ. וּמִנְחַל עֲדָנָיו יִשְׁקָהוּ. וַיִּצְרֹר
בְּצִרּוֹר הַחַיִּים נִשְׁמָתוֹ. וַיִּשִׂים כְּבוֹד מְנוּחָתוֹ. יְהוָה הוּא נִחְלָתוֹ. וַיִּלְוֶה אֱלֹו
הַשְּׁלוֹם וְעַל מִשְׁכְּבוֹ יְהִי שְׁלוֹם. בְּדַכְתִּיב: יְבוֹא שְׁלוֹם יְנוּחוֹ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם.
הַלֵּךְ נִכְחוֹ. הוּא וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַשּׁוֹכְבִים עַמּוּ בְּכָלֵל הַרְחָמִים וְהַסְלִיחוֹת.
וְכֵן יְהִי רְצוֹן וְנֹאמֵר אָמֵן:

הַשְּׂכֵבָה לְאִשָּׁה: אֵשֶׁת חַיִל מִי וּמְצָא, וְרַחֵם מִפְּנֵינִים מִכְּרָה: שֶׁקֶר הַחֵן וְהַכֵּל
הַיָּפִי, אִשָּׁה יִרְאֵת יְהוָה הִיא תִתְהַלֵּל: תִּנּוּ לָהּ מִפְּרֵי יָדֶיהָ, וַיְהַלְלוּהָ בְּשַׁעֲרֵים
מַעֲשֵׂיהָ: הַמְרַחֵם עַל כָּל בְּרִיּוֹתָיו הוּא יְחוּם וַיְחַמּוֹל וַיִּרְחַם עַל נַפְשׁ, רוּחַ וְנִשְׁמָה
שֶׁל (פב"פ). רוּחַ יְהוָה תְּנִיחָנּוּ בְּגַן עֵדֶן: דְאַתְפְּטֵר מִן עֲלְמָא הַדִּין כְּרַעוּת
אֱלֹהָא מְרִיָּה שְׁמַיָּא וְאַרְעָא. הַמְלַךְ בְּרַחֲמָיו יְחוּם וַיְחַמּוֹל עָלֶיהָ. וַיִּלְוֶה אֱלִיָּהּ
הַשְּׁלוֹם וְעַל מִשְׁכְּבָהּ יְהִי שְׁלוֹם. בְּדַכְתִּיב: יְבוֹא שְׁלוֹם יְנוּחוֹ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם.
הַלֵּךְ נִכְחוֹ. הִיא וְכָל בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל הַשּׁוֹכְבוֹת עִמָּה בְּכָלֵל הַרְחָמִים וְהַסְלִיחוֹת.
וְכֵן יְהִי רְצוֹן וְנֹאמֵר אָמֵן:

יתגדל ויתקדש שמה רבא. בעלמא די ברא כרעותה וימליך מלכותה. ויצמח פורקנה ויקרב משיחה. בחייכון וביומיכון ובחיי דכל בית ישראל. בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן: יהא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמאי: יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל. שמה דקודשא. בריך הוא לעלא (בעשי"ת ולעלא מכל) מן כל ברכתא ושירתא, תשבחתא ונחמתא, דאמירן בעלמא. ואמרו אמן:

על ישראל ועל רבנן ועל תלמידיהון ועל כל תלמידי תלמידיהון ועל כל מאן דעסקין באורייתא די באתרא הדין ודי בכל אתר ואתר יהא להון ולכון שלמא רבא הנא וחסדא ורחמי וחי אריכי ומזוני רויחי ופורקנא מן קדם אבוהון די בשמיא וארעא ואמרו אמן: יהא שלמא רבא מן שמיא וחיים טובים עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן: עושה שלום במרומיו הוא ברחמי יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

תפלה על הנפטר לאחר הלמוד

לאיש: אנא ה' מלא רחמים אשר בידך נפש כל חי ורוח כל בשר איש, יהיה נא לרצון לפניך תורתנו ותפלתנו בעבור נשמת (פלוגי בן פלוגי) וגמול נא עמו בחסדך הגדול לפתח לו שערי רחמים וחסד, שערי גן עדן, ותקבל את נשמתו באהבה ובחבה. ושלח לו מלאכיד הקדושים והטהורים להוליכו ולהושיבו תחת עץ החיים אצל נשמות הצדיקים והצדקניות וחסידים וחסידות להנות מזיו שכינתך, ולהשביעו מטובך הצפון לצדיקים. והגוף ינוח בקבר במנוחה נכונה בחדוה ובשמחה ובשלום, כדכתיב, יבא שלום ינוחו על משכבותם הולך נכוחו. וכתיב, יעלו חסידים כבוד ירננו על משכבותם. וכתיב, אם תשכב לא תפחד ושכבת וערבה שנתך, ותשמר אותו מחבט הקבר ומרמה ותולעה. ותסלח ותמחול לו על כל פשעיו. כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא. וזכר לו זכיותיו וצדקותיו אשר עשה. ותשפיע לו מנשמתו לרשן עצמותיו בקבר מרוב טוב הצפון לצדיקים, דכתיב, מה רב טובך אשר צפנת ליראיך, וכתיב, שמר כל עצמותיו אחת מהנה לא נשברה. וישכון בטח בדרך ושאנן מפחד רעה, ואל יראה פני גיהנם. ונשמתו תהא צרוכה בצרור החיים ולהחיותו בתחית המתים עם כל מתי עמך ישראל ברחמים, אמן:

לאשה: אנא ה' מלא רחמים אשר בידך נפש כל חי ורוח כל בשר איש, יהיה נא לרצון לפניך תורתנו ותפלתנו בעבור נשמת (פלוגית בת פלוגית) וגמול נא עמה בחסדך הגדול לפתח לה שערי רחמים וחסד, שערי גן עדן, ותקבל את נשמתה באהבה ובחבה. ושלח לה מלאכיד הקדושים והטהורים להוליכה ולהושיבה תחת עץ החיים אצל נשמות הצדיקים והצדקניות וחסידים וחסידות להנות מזיו שכינתך, ולהשביעיה מטובך הצפון לצדיקים. והגוף ינוח בקבר במנוחה נכונה בחדוה ובשמחה ובשלום, כדכתיב, יבא שלום ינוחו על משכבותם הולך נכוחו. וכתיב, יעלו חסידים כבוד ירננו על משכבותם. וכתיב, אם תשכב לא תפחד ושכבת וערבה שנתך, ותשמר אותה מחבט הקבר ומרמה ותולעה. ותסלח ותמחול לה על כל פשעיה. כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא. וזכר לה זכיותיה וצדקותיה אשר עשתה. ותשפיע לה מנשמתה לרשן עצמותיה בקבר מרוב טוב הצפון לצדיקים, דכתיב, מה רב טובך אשר צפנת ליראיך, וכתיב, שמר כל עצמותיו אחת מהנה לא נשברה. ותשכון בטח בדרך ושאנן מפחד רעה, ואל תראה פני גיהנם. ונשמתה תהא צרוכה בצרור החיים ולהחיותה בתחית המתים עם כל מתי עמך ישראל ברחמים, אמן:

"יזכור חסדי אבות"

"הגה זה עומד אחר פותלנו"

"הראינו בבנינו ושמחינו בתיקונו"

"אמרתם פה להי רשבי"

"ושבו פנים לגבולם"